

شورای گسترش آموزش پزشکی
به دنبال جبران «کمبود جراح قلب کشور» است

جراحی آموزش قلب

● گزارش

محمد ستاری

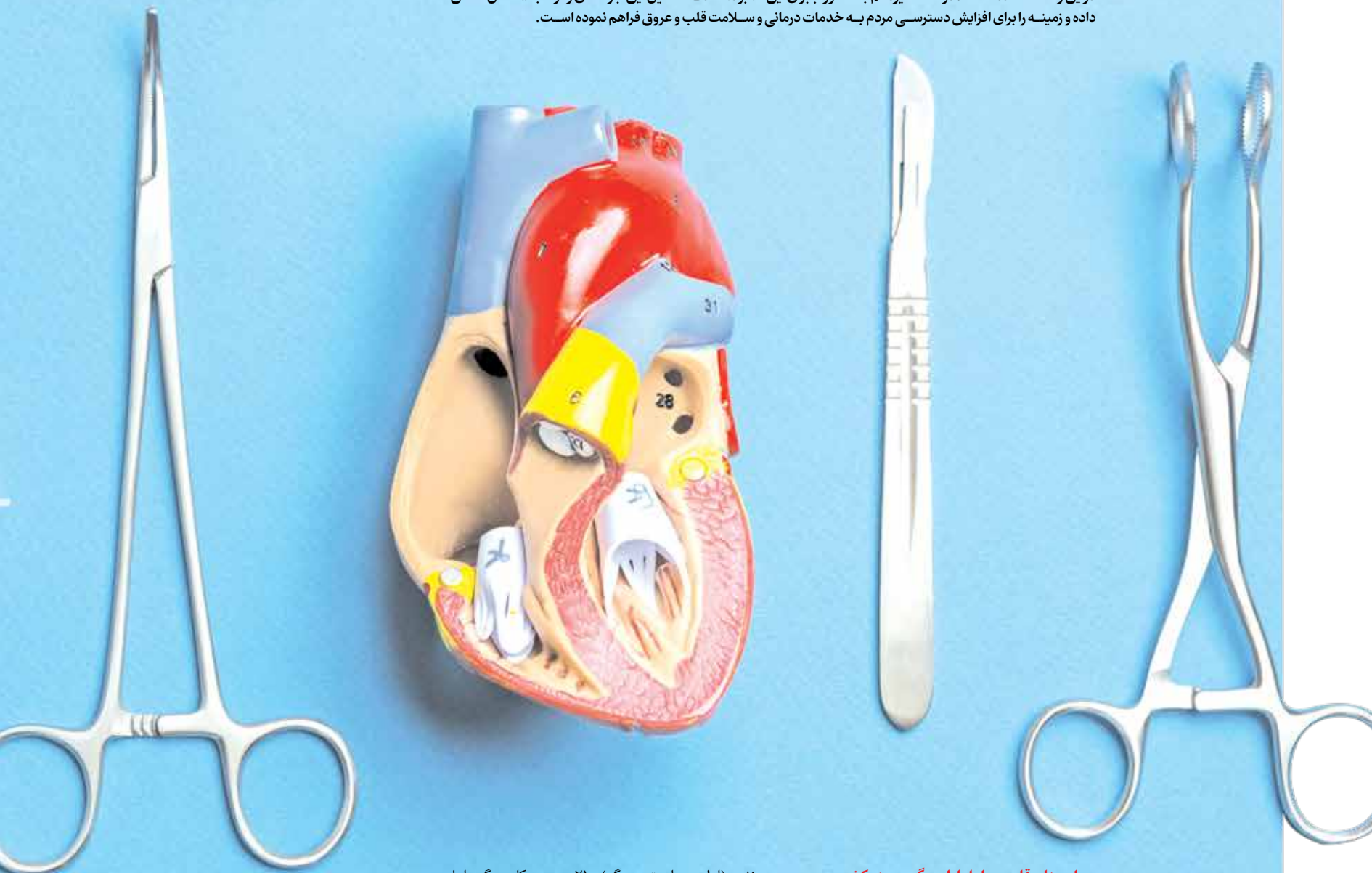
پژوهشگر سلامت

در سال‌های اخیر مسیر طولانی تبدیل شدن به یک جراح قلب و فشار کاری آن، باعث کاهش استقبال پزشکان از تحصیل در این رشته شده است. دولت سیزدهم به منظور جبران این کمبود، مدت تحصیل این جراحان را از ۷ به ۵ سال کاهش داده و زمینه را برای افزایش دسترسی مردم به خدمات درمانی و سلامت قلب و عروق فراهم نموده است.

جراحان قلب؛ کم، نایاب و البته مسن

براساس آمارها، رشته جراحی قلب در دهه ۶۰ تا ۷۰، ۶۰ نفر و در دهه ۷۰ تا ۸۰، ۱۱۰ نفر فارغ التحصیل داشته و در حال حاضر تعداد جراحان قلب به ۲۵۰ نفر رسیده است. از این تعداد، ۲۰ جراح بازنشسته شده‌اند. همچنین بیش از ۲۰ نفر نیز مهاجرت کرده‌اند. این در حالی است که براساس میانگین سرانه تعداد جراح قلب در کشورهای پیشرو حوزه سلامت، اکنون بایستی در ایران بیش از ۱۰۰۰ جراح قلب فعال حضور داشته باشد.

مشکل دیگر جراحان قلب، توزیع نامتناسب آنها در سطح کشور است. آمارهای سازمان نظام پزشکی بیانگر این است که پنج استان کشور فاقد جراح قلب بوده و در ۱۰ استان دیگر نیز تنها یک جراح قلب حضور دارد. علاوه بر تأمین زیرساخت‌های حضور این متخصصان در نقاط مختلف کشور، افزایش تعداد آنان

نفر (اولین علت مرگ) و ۲۱ درصد کل مرگ‌ها را به خود اختصاص داده است. سبک زندگی مردم نیز بر میزان ابتلا به بیماری‌های قلبی مؤثر است. عواملی همچون زندگی شهری، کم تحرکی، چاقی، مصرف زیاد نمک، پرفشاری خون، مصرف سیگار و قلیان باعث افزایش احتمال ابتلا به این بیماری‌ها می‌شوند. در همین زمینه آمارها نشان می‌دهد که بیش از ۵۱ درصد افراد بالای ۱۸ سال دچار کم تحرکی هستند. به علاوه ۳۰ درصد افراد جامعه به فشار خون بالا و ۱۲ درصد به دیابت مبتلا هستند. با افزایش روزافزون این بیماری‌ها، مسأله پیشگیری بیش از پیش اهمیت می‌یابد. از سوی دیگر، نیاز جامعه به جراحان قلب نیز بایستی تأمین شود.

نیز زمینه را برای افزایش دسترسی به خدمات آن‌ها فراهم می‌کند. افزایش سن جراحان قلب نیز باعث ایجاد مشکلاتی شده است. همان‌طور که گفته شد، بسیاری از این جراحان در دهه‌های ۷۰ و ۸۰ وارد بازار کار شده‌اند. به تبع جراحان مسن ساعات کمتری را می‌توانند به ارائه خدمات سلامت اختصاص دهند. علاوه بر این طی ۲۰ سال آینده، حدود ۶۵ درصد آنان بازنشسته خواهند شد. طی این مدت با دوبرابر شدن درصد سالمندان کشور، شیوع بیماری‌های قلبی نیز افزایش می‌یابد. به همین واسطه جامعه جراحان قلب نیازمند اضافه شدن اعضای جوانی است تا بتوانند جایگاه بالای ایران را در این حوزه حفظ نمایند.

بیماری‌های قلبی، عامل اول مرگ و میر در کشور

طبق آمارهای سازمان جهانی بهداشت عامل اصلی مرگ و میر در تمام دنیا، بیماری‌های قلبی است. در یک مقایسه کلی می‌توان گفت تعداد مرگ و میر بر اثر این بیماری‌ها، فقط در سال ۲۰۲۲، تقریباً ۲۰.۵ برابر کسانی است که تا به حال بر اثر کرونا جان خود را از دست داده‌اند.

مطالعات انجام شده در ایران نیز نتایج مشابهی را نشان می‌دهد. یک پژوهش آماری در سال ۱۳۹۸ روی میزان شیوع مرگ و میر ناشی از بیماری‌های غیرواگیر نشان می‌دهد که بیش‌ترین آمار مرگ و میر در جامعه، حاصل از سکته‌های قلبی است. براساس داده‌های این پژوهش، مرگ ناشی از سکته‌های قلبی به ترتیب ۹۴ مرگ در ۱۰۰ هزار